

Bedömarutlåtande utbildningsutvärdering med extern bedömning vid Försvarshögskolan

Fyll i utbildning här: Statsvetenskapliga utbildningar
Datum för slutversion: 2020-02-07
Slutgiltigt bedömarutlåtande sänds till bedömargruppens sekretariat för expediering inom Försvarshögskolan.

Utbildningsutvärderingen med externa bedömare har utvärderat utbildningens förutsättningar, utformning, genomförande och resultat samt hur utbildningen säkerställer hög kvalitet och arbetar med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Detta har gjorts utifrån utvärderingskriterier som svarar mot kriterierna i Försvarshögskolans inrättandedokument¹.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- Joakim Kreutz, Docent i Statsvetenskap, Uppsala Universitet (ordf.)
- Annika Bergman Rosamond, Docent i Statsvetenskap, Lunds Universitet.
- Ann Enander, Professor Emerita i Ledarskap under Påfrestande förhållanden, FHS.
- Maria Jontén, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap
- Cornelia Nordensson Tillander, Student, FHS.

Följande underlag har ingått i utbildningsutvärderingen:

- Utbildningsplan kandidatprogram (2015), Mastersprogram (2018)
- Kursplaner och litteraturlistor (2019-2020)
- Sammanställningar av kursvärderingar (2018-2019)
- Självvärdering, inkl. lärarbemanning och kompetens (2019)
- 10 st. slumpmässigt valda självständiga arbeten (5 kandidat, 5 magister)
- Övrigt undervisningsmaterial

¹ Regler för inrättande, uppföljning och avveckling av ämne, huvudområde, forskarutbildningsämne, kurs på grundnivå eller avancerad nivå, kurs på forskarnivå samt utbildningsprogram inom ramen för FHS examenstillstånd (Ö 137/2018).

Datum
2020-01-16

Bedömargruppen har genomfört intervjuer 2019-11-20 och 2019-11-21 med utbildningsföreträdare och studenter/doktorander. Vid intervjuerna deltog:

- Dan Hansén, avdelningschef
- Tom Lundborg, programansvarig och studierektor
- Charlotte Wagnsson, ämnesrådsordförande
- Frederike Albrecht, lärare
- Hanna Deiaco, lärare
- Edward Deverell, lärare
- Linus Hagström, lärare
- Sofie Aste, student
- Gabriel Estenberg, student
- Martin Forslund, student
- Molly Jerlström, student
- Emma-Louise Juneskans, student
- Sara Olivenbaum, student
- Linnea Risfelt, student
- Axel Stjämkvist, student

Utlåtande

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se ovan) har haft i uppdrag att utifrån FHS kriterier för utbildningsutvärdering enligt Forsvarshögskolans regler och modell för utbildningsvärdering med extern bedömning (Ö 473/2018) utvärdera *statsvetenskap vid Forsvarshögskolan*.

Inför det första besöket vid FHS lämnade institutionen ett omfattande material till bedömargruppen inklusive självvärdering. Den 22 oktober 2019 genomfördes ett förberedande möte med majoriteten av bedömargruppen (JK, AE, MJ, och CNT) där representanter för institutionen presenterade utbildningarna, svarade på frågor som väckts i bedömargruppens tidiga kontakt med underlaget, och tog fram kompletterande material som efterfrågades. I samband med detta tillfälle – och via mail och telefon med ABR – diskuterade bedömargruppen enskilt sina intryck av underlaget, de angivna kriterierna för uppdraget, och planerade sitt fortsatta arbete. Ett andra platsbesök genomfördes av bedömargruppen den 20-21 november 2019 där intervjuer genomfördes med representanter för institutionen, lärare vid utbildningarna, samt studenter på både grund- och avancerad nivå. Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och anteckningar från platsbesök via mail gemensamt utarbetat sitt utlåtande.

Datum
2020-01-16

a) Sammanfattning av de viktigaste slutsatserna

FHS utbildningar i statsvetenskap med inriktning mot krishantering och säkerhet är mycket populära och uppskattade av studenter på både grund- och avancerad nivå. Utbildningsplanerna överensstämmer med relevanta regler och kvaliteten på studenternas prestation är på en jämförbar nivå med vad som förväntas för godkänd vid andra lärosäten.

Utbildningens styrkor ligger främst inom de områden som utgör den speciella inriktningen och den kvalitet och erfarenhet av undervisning som finns inom lärolaget. Dessutom har ett antal initiativ av institutionsledning och individuella lärare för att etablera generella kvalitetshöjande strukturer lanserats under de senaste åren vilket är en lovande utveckling.

Samtidigt så finns det fortfarande vissa områden där det finns utrymme för förbättring. En del kurser har mycket begränsad lärar-student interaktion och det saknas resurser för kursuppföljning och vidareutveckling. Institutionen bör också arbeta mer aktivt med pedagogisk utveckling av undervisningen inklusive insatser för att svara mot jämställdhet- och mångfaldsmål. Det finns också anledningar att arbeta mer med att integrera kurserna som är mer ”statsvetenskap” med ”säkerhetspolitik/krisberedskap”, och överväga hur kurserna i större utsträckning kan träna studenternas analytiska förmåga från ett bredare perspektiv.

b) Bedömning av utbildningen gällande utformning, genomförande och resultat samt hur utbildningen säkerställer hög kvalitet och arbetar med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling.

Enligt Försvarshögskolans regler och modell för utbildningsvärdering med extern bedömning (Ö 473/2018) ska utvärderingar fokusera på de utvärderingskriterier som ingår i institutionens självvärderingsmall. Detta innebär för statsvetenskapliga utbildningar följande kriterier:

- Analys av nyckeltal
- Utbildningens utformning, innehåll och genomförande svarar mot högskolelagens krav på utbildning på aktuell utbildningsnivå.
- Utbildningens utformning, innehåll och genomförande ger goda förutsättningar för uppfyllelse av examensmålen.
- Utbildningsplaner och kursplaner överensstämmer med nationella och lokala regler.
- Utbildningen bedrivs med den grad av progression som krävs för aktuell utbildningsnivå och examen.
- Undervisningsformer, undervisningsmaterial och examinationsformer är adekvata i relation till kursens innehåll och mål.
- Antalet tillgängliga lärare är tillräckligt i relation till utbildningens omfattning och deras sammantagna kompetens är adekvat i förhållande till utbildningens

Datum
2020-01-16

innehåll, för såväl bredd som fördjupningsnivå. Det finns goda förutsättningar för att långsiktigt säkerställa tillgången till lärare.

- Infrastruktur och studentstöd är ändamålsenliga för studenternas lärande.
- Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.
- Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.
- Utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv.
- Det finns en god arbetsmarknad för dem som genomgått utbildningen.
- Internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas.
- Jämställdhets- och mångfaldsperspektivet beaktas på ett tillfredsställande sätt i utbildningens utformning och genomförande.

Många av kriterierna överlappar i viss utsträckning, vilket gör att bedömargruppen i vissa fall reflekterat över en del som ett kluster, medan andra presenteras enskilt. I det följande redovisas bedömargruppens reflektioner

Analys av nyckeltal

Utbildningarna är mycket attraktiva och har varit så under de senaste åren enligt statistik VT 2016- HT 2019. Dessutom är det få avhopp och en god genomströmning av studenter som slutför kurserna. Den här kombinationen av högt söktryck och god genomströmning tyder på att utbildningen är välorganiserad och av god kvalitet.

Utbildningens utformning, innehåll och genomförande svarar mot högskolelagens krav på utbildning på aktuell utbildningsnivå.

+ Utbildningens utformning, innehåll och genomförande ger goda förutsättningar för uppfyllelse av examensmålen (besvaras av de utbildningar som leder till examen).

+ Utbildningsplaner och kursplaner överensstämmer med nationella och lokala regler.

De examensmål för FHS som presenteras i ”Matris för uppfyllande av examensmål för FHS olika examina på GN och AN_fastställd FoUN 190507” motsvarar de mål som preciseras i Högskoleförordningen (1993:100) Bilaga 2.

Bedömargruppen vill rikta uppmärksamhet mot att den kvalitativa skillnad som finns mellan examensmålen för kandidatuppsatser och för Master-uppsatser (och även magisteruppsatser) inte tydligt återspeglas i respektive kursmål. Enligt ”Course Description, Master’s Thesis, Master’s Programme in Politics and War, Autumn 2019” ställs samma krav på omfång för en Masters-uppsats som för en kandidatuppsats (12,000-15,000 ord). Vi är medvetna om att ambition och kvalitet inte kan räknas i ord men det kan vara värt att se över kursmålen i detta avseende.

Datum
2020-01-16

Som jämförelse kan nämnas att på andra lärosäten är en kandidatuppsats ofta ca 12,000 ord medan en Master-uppsats är närmare 20,000.

Som underlag för faktiska studieresultat har bedömargruppen haft tillgång till fem slumpmässigt utvalda kandidatuppsatser samt fem slumpmässigt utvalda magisteruppsatser. Samtliga uppsatser är bedömda som godkända eller väl godkända, men bedömargruppen har inte haft tillgång till examinationsbedömningar som innehåller kommentarer, och inte heller examinerande uppgifter från andra delkurser. Detta gör det svårt att generellt bedöma huruvida prestationer och examinering stämmer överens med uppsatta kursmål och kriterier, och framförallt vilka gränsdragningar som finns mellan olika betygsgrader vid lärosätet.

Bedömargruppen finner att de uppsatser som analyserats i stort kan anses genomföra uppgifternas samtliga delar på ett acceptabelt men dock inte exceptionellt sätt. För samtliga uppsatser som bedömts finns rimliga ambitioner och gott hantverk. Med andra ord uppfyller de kraven för godkänd, men endast något enstaka fall bör ha bedömts som väl godkänd.

Sammantaget påvisar inte urvalet av uppsatser på nämnvärd metodologisk bredd. Samtliga fem kandidatuppsatser och fyra av magisteruppsatserna består av kvalitativ innehålls- eller diskursanalys. Det enda undantaget utgör en komparativ fallstudie, men där författaren ändå presenterar sin materialvärdering i termer av kvalitativ textanalys. Bedömargruppen finner därmed att det finns ”kunskap om tillämpliga metoder inom området” (högskoleförordningens mål för ”kunskap och förståelse”). Avsaknad av metodologisk bredd gör dock att det är svårt att slå fast att studenterna uppvisar god ”kunskap och förståelse ... inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund” utifrån de bifogade uppsatserna. Vidare kan poängteras att metod-diskussionen i bifogade uppsatser varit främst av beskrivande slag, och sällan reflekterande eller motiverade i relation till alternativa ansatser.

Utbildningen bedrivs med den grad av progression som krävs för aktuell utbildningsnivå och examen.

Utbildningens strukturella uppbyggnad inbegriper både mer generella samt mer specifika ämnen vilket även återspeglas i litteraturen vilket inkluderar dels textböcker och forskningslitteratur. Detta är en medveten strategi enligt representanter från institutionen, och studierektor och andra har aktivt arbetat med att tydligare identifiera progression mellan de olika utbildningsnivåerna.

Det är tydligt i underlaget och från intervjuer med representanter från institutionen att det pågår ett arbete med att säkerställa progression mellan olika nivåer inom utbildningen. Det finns till exempel ett tydligt måldokument (”Uppfyllande av examensmål”) för vad som förväntas uppfyllas på olika nivåer, vilket kan användas som ett internt verktyg för uppföljning av detta arbete. En möjlig utveckling är att kvalitativt identifiera delkursmål som svarar mot de generella examensmålen.

Datum
2020-01-16

Utifrån kursvärderingar och studentintervjuer framkommer dock att detta arbete behöver fortsatta resurser. Kommentarer från studenter om grundutbildningen ansåg till exempel att det var en stor skillnad i svårighet från termin 1 till termin 2, medan termin 3 var av lägre svårighetsgrad. Studenter på avancerad nivå upplevde emellertid att det fanns en tydlig progression mellan grundnivå och vidare studier.

Bedömargruppen vill uppmärksamma vikten av att institutionen fortsätter att arbeta med den här frågan. Eftersom utbildningarna är i ämnet ”statsvetenskap” kan det vara ett problem att den termin som är mest statsvetenskapligt relevant (termin 1) anses hålla låg nivå, medan terminerna som fokuserar på krishantering och säkerhetspolitik enligt intervjuer ter sig mer ambitiösa.

Att kurserna upplevs som svårare motiveras också främst av att de är mer empiriska och innehållsrika. Dock noterades att de är ”mindre vetenskapliga.” Detta indikerar att framtida arbete med progression inom utbildningen bör fokusera både på kvantitet och svårighetsgrad i uppgifter, men också gällande innehåll och träning i vetenskapligt och analyserande tänkande.

Undervisningsformer, undervisningsmaterial och examinationsformer är adekvata i relation till kursens innehåll och mål.

Representanter för institutionen poängterar att det finns en varierad pedagogik med stort fokus på praktiskt tillämpning och scenarion (platsbesök 22 oktober) och detta är också något som framkom i studentintervjuerna. Med undantag för deltagande i den gemensamma SOT-övningen framkommer dock detta inte tydligt i de kursbeskrivningar som analyserats.

Det är också något oklart vilka lärarresurser (i form av tid) som är tillgängliga på enskilda kurser. I både intervjuer med lärare och studenter framkom det att det inte fanns tillräckliga möjligheter att analysera kursutfall, utveckla, och uppdatera kursinnehåll mellan varje termin de ges. De intervjuade lärarna poängterade tidsbristen i detta avseende.

Bedömargruppen anser att det nuvarande upplägget med ”läskurser” på termin 3 och på avancerad nivå är problematiskt för att säkerställa både jämn kvalitet mellan olika delkurser och progression jämfört med tidigare nivåer. Det uppenbarade sig i intervjuer med både lärare och studenter att det inte verkar finnas något samlat grepp för dessa kurser och på vissa läskurser är lärar-student interaktionen mycket begränsad. Studenterna noterade att de gärna hade sett mer interaktion med lärarna på sådana kurser. Andra kurser består av ett fåtal ”seminarier” med en enskild eller ett par studenter. Det finns pedagogiska skäl att uppmuntra självständigt arbete i viss mån, men att erbjuda så lite lärarresurser på en så pass avancerad nivå är ytterst ovanligt i ett jämförande perspektiv – andra lärosäten i Sverige tenderar att inte använda sig av läskurser på den nivån.

Datum
2020-01-16

Antalet tillgängliga lärare är tillräckligt i relation till utbildningens omfattning och deras sammantagna kompetens är adekvat i förhållande till utbildningens innehåll, för såväl bredd som fördjupningsnivå. Det finns goda förutsättningar för att långsiktigt säkerställa tillgången till lärare.

Lärarkollegiet består av 11 tillsvidare-anställda (7 män, 3 kvinnor) och 9 med tidsbegränsad anställning (3/6). De tillsvidareanställda består av fem professorer (4/1), fyra docenter (2/2), en disputerad forskare (1/0), och en adjunkt (0/1). Bland de tidsbegränsat anställda är 3 disputerade (1/2) och resterande doktorander (2/4). Det bör också nämnas att gäst-föreläsare används på vissa kurser och att metodkursen på mastersprogrammet ges tillsammans med den krigsvetenskapliga inriktningen/ämnet på FHS.

Trots de begränsningar som finns för doktoranders undervisning (max 20%), att tidsbegränsade postdoktorer/forskare också undervisar max runt 40% och att viss arbetstid går till administrativa utbildnings-uppdrag, bör detta vara tillräckligt för att bemanna de utbildningar som finns om resurserna används fullt ut. Enligt lärartabellen som bifogats till själv-värderingen undervisar disputerade tillsvidareanställda i genomsnitt 27% av heltid (15-50%), varav den något större delen (i snitt 14,5%) på avancerad nivå.

Bedömargruppen anser att begränsade lärarresurser är problematiska för att säkerställa utbildningens kvalitet, rättssäkra examinationer, och fortsatt utveckling av kurserna. Eftersom institutionen nu etablerar nödvändiga strukturer för sin doktorandutbildning, vilket också inbegriper stöd för doktoranders undervisning, är det av yttersta vikt att mer resurser görs tillgängliga för utbildningen på grund- och avancerad nivå.

Den långsiktiga pedagogiska kvaliteten påverkas också av hur bemanning på olika kurser administreras, både genom att långsiktigt ansvar premierar kursutveckling och genom att kurser blir mindre känsliga för tillfälliga förändringar (t ex sabbats-terminer, forskningsprojekt) av lärarkåren. Intervjuer och kursbeskrivningar pekar på att bemanning av kurser i praktiken ofta sker genom att delkursansvariga sonderar vilka lärare som är tillgängliga och diskuterar detta med studierektor. Det här är inte något ovanligt på en mindre institution där det ansvaret behöver delegeras, och det finns självklara fördelar med god personkemi mellan olika lärare. Att inte ha en mer strategisk bemanningsplan har dock också vissa nackdelar, till exempel gällande könsfördelning inom lärarlagen, att kurserna inte har tillräcklig ämnesmässig bredd, och svårigheter med att integrera nyanställda och/eller doktorander i lärarlagen.

Bedömargruppen vill därför betona fördelarna som uppstår av att etablera en kärna av lärare med ansvar för varje kurs under, till exempel, en 3-årsperiod för att säkerställa att kontinuerlig uppföljning och utveckling av innehållet sker.

Datum
2020-01-16

Infrastruktur och studentstöd är ändamålsenliga för studenternas lärande.

De studenter som intervjuades – på grund- och avancerad nivå, samt både studenter som enbart läst på FHS och andra med erfarenheter från andra lärosäten - uttryckte i grunden en positiv syn på utbildningen. FHS ansågs vara en bra och inspirerande studiemiljö och närheten mellan studenter och lärare framhölls som positivt. Studenterna kunde samtidigt identifiera några punkter där en redan väl fungerande utbildning skulle kunna förbättras.

Den viktigaste frågan som lyftes bestod av en upplevd avsaknad av etablerade strukturer för kursadministration, och att det fanns oklarheter gällande rutiner och stora skillnaden i genomförande mellan olika lärare. Detta framhölls främst som ett problem för läskurserna och i samband med uppsatsskrivande. Studenterna menade att i samband med förändringar gällande vilken lär-plattform som används hade en del rutiner för informationsspridning försvunnit.

Bedömargruppen undrade vilken information och stöd som var tillgängligt för studenter gällande praktikterminer och vilka alternativ som erbjöds för studenter som inte hade möjlighet att praktisera eller delta i vissa obligatoriska moment. Gällande praktiken finns det vissa inarbetade inofficiella hjälpstrukturer och möjligheter att istället göra läskurser. Bedömargruppen ser det dock som problematiskt att studenter som inte har möjlighet att delta i en del obligatoriska moment som SOT-övningen av olika skäl (t ex sjukdom, ensamstående med barn) inte kan erbjudas alternativ examinering. Det vore önskvärt att detta gjordes tydligt i kursguider eller i information på institutionens hemsida.

Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Scheman och dokument över lärarbemanning visar ett stort deltagande av aktiva forskare i undervisningen, inklusive professorer och docenter, vilket bedömargruppen upplever som mycket positivt. Kurserna på samtliga nivåer har genomgående lärare med god förankring i de för kursen relevanta forskningsfälten samt högskolepedagogisk kompetens.

Litteraturlistorna visar att majoriteten av den litteratur som används håller god vetenskaplig kvalitet och består av en kombination av läroböcker, artiklar, och ”klassiska” texter. Generellt är litteraturen på många kurser något daterad – framförallt gällande artiklar – vilket gör att det inte är helt tydligt huruvida den avspeglar den aktuella forskningen inom respektive område. Bedömargruppen vill understryka att kurslitteraturen domineras av manliga författare, även om det är svårt att få en fullständig överblick då ett flertal litteraturlistor inte presenterar förnamn på författare. Bedömargruppen anser att ett mer balanserat urval av författare skulle bidra till att stärka jämställdhetsmålen för utbildningen.

Datum
2020-01-16

Kursbeskrivningar visar att undervisningen håller en god vetenskaplig nivå genom de uppgifter som studenterna arbetar med, och bedömargruppen finner att det finns mycket hög kvalitet bland undervisande lärare gällande de aspekter som undervisningen fokuserar på.

För att säkerställa beprövad erfarenhet reflekterade bedömargruppen också över strukturer för kontinuerlig uppföljning och utveckling av kurserna. Som utomstående är det något oklart vilka interna system som finns för att diskutera, få ”peer-review” feedback, och utvärdera kursförändringar. Intervjuer med lärare och representanter för institutionen nämnde ad hoc-initiativ som verkar lovande, och bedömargruppen uppmanar att etablera ett regelbundet forum för en mer djupgående diskussion av dessa frågor. Vi anser att dessa återkommande möten också skulle utgöra ett bra tillfälle för att lyfta frågor om pedagogisk utbildning för lärarlaget, kursernas användning av aktivt lärande, samt hur väl examineringsformer svarar mot kursernas uppsatta lärandemål.

En fråga som togs upp i ett flertal intervjuer var möjligheterna till pedagogisk vidareutbildning och vidareutveckling. Samtliga 14 disputerade samt adjunkt lärare har minst genomgått Högskolepedagogisk utbildning 2, och 10 av dessa dessutom handledarutbildning. Pedagogisk utveckling består dock inte bara av genomgångna (obligatoriska) kurser utan kan också uppmuntras genom deltagande i kortare specifika utbildningar (till exempel om olika metoder för ”active learning”), genom interna seminarier om ”best practices” och/eller i form av pedagogiska utvecklingsprojekt (PU). Det är naturligt att FHS som ett mindre lärosäte inte har samma interna pedagogiska resurser som andra större universitet och institutionens företrädare gjorde det tydligt att det fanns en ambition att samarbeta med andra lärosäten om detta. Dock kräver inte interna pedagogiska seminarier eller PU-projekt nödvändigtvis inte den typen av uttalat strukturellt stöd.

Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.

Studentrepresentation finns i ämnesråd och programråd vilket tillsätts från studentkåren. Det är dock oklart i vilken utsträckning studenter har inflytande i ”beredningen” av olika ärenden som är relevanta för utbildningen. Institutionsföreträdare framhåller även kursvärderingar som ett bra verktyg för att förändra utbildningen. Det framgick av intervjuerna att lärarna har begränsade möjligheter att djupgående analysera kursvärderingarna mellan terminerna på grund av tidsbrist.

Studenterna var emellertid i stort sett nöjda med undervisningsformerna och såg dem som givande och inspirerande. De tyckte dock inte att kursvärderingarna alltid fungerade på ett tillfredsställande sätt, av tre olika skäl. Det första skälet rör olika

Datum
2020-01-16

åsikter gällande hur bra kursvärderingarna var designade för att föra fram relevanta åsikter. Det andra skälet centrerade kring sättet som kursvärderingarnas innehåll kommunicerades till studenter och – inte minst – kommande studenter. Det tredje skälet hade att göra med i vilken utsträckning dessa åsikter ledde till pedagogisk reflektion av lärare och eventuella kursförändringar.

Det fanns delade åsikter om huruvida kursvärderingarna var för generella – och därför inte inbjöd till alla relevanta åsikter – eller för ambitiösa i detaljerna – vilket hade en negativ effekt på svarsfrekvensen. Ett förslag som nämndes som en möjlighet var studenters möjlighet att genomföra kursvärderingar utan att svara på samtliga frågor för att ändå få in en del relevanta åsikterna.

Enligt institutionen förväntas varje kurs inledas med en diskussion om tidigare års kursvärdering av delkursen och vilka åtgärder som eventuellt har genomförts. Bedömagruppen anser att detta är en bra praxis. Enligt studenterna är detta dock inte genomfört konsekvent utan enbart av ett fåtal lärare. Dessutom är det inte tydligt hur de sammanställda kursvärderingarna och beslut om åtgärder kommuniceras till studenter efter att kursen i fråga har avslutats. Bedömagruppen föreslår att kursvärderingsresultat med kommentarer från kursansvarig lärare regelbundet kommuniceras till studentkåren och dessutom görs tillgängliga för studenterna på institutionens hemsida. Detta material bör också finnas tillgängligt för studenter innan de anmäler sig till eventuella valbara kurser.

***Utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv.
+ Det finns en god arbetsmarknad för dem som genomgått utbildningen.***

En förutsättning för att etablera hur utbildningen svarar mot individers och samhällets behov är god kunskap om sammansättningen av studentgruppen. En möjlig indikation om hur studenterna upplever att detta mål uppfylls kan utläsas från hur lojala de är, och här är den låga andelen avhopp från program ett positivt resultat. Intervjuerna med studenterna tydde på stor lojalitet och en stark känsla av gemenskap i studentgruppen samt mellan lärare och studenter. Den jämfört småskaliga verksamheten lyftes fram av studenterna som mycket positivt. Samtidigt är det en relativt låg andel av studenterna som tar kandidatexamen på FHS som fortsätter till avancerad nivå på FHS, vilket är en aspekt som bör bevakas. Möjliga förklaringar kan vara att studenterna blir utkonkurrerade, eller att de får attraktiva jobb redan efter en kandidat-examen eller i samband med praktik, vilket föranleder behovet av ordentliga och återkommande alumni-undersökningar. Trots ett relativt litet antal examinerade studenter per år, s har inte någon större alumni-undersökning genomförts även om viss kontakt med alumnigruppen finns.

Som tidigare nämnts är innehållet på kurserna relevant för ämnet, och som nämnts ovan är möjligheterna till praktik goda för både kandidat och Masters-studenter

Datum
2020-01-16

vilket bidrar till studenternas anställningsbarhet. De aspekter som både studenter och lärare framhåller som centrala för detta är den specifika kunskapen om krishantering och säkerhet i en svenskt/europeiskt kontext som studenter erhåller, medan det är oklart vilka andra färdigheter som anses vara attraktiva. Återigen är detta bäst undersökt genom en alumni-undersökning.

Bedömarens analys av kursplaner och kommentarer från studenter pekar dock på att det finns vissa delar av utbildningen som skulle kunna utvecklas vidare. Studenter inom kandidatprogrammet som läst den valbara inledande terminen (Global politik, Samtida krigföring, Beslutsfattande och beslutsprocesser) uttryckte dels att visst innehåll inom denna del av utbildningen återkom på senare terminer vilket tyder på vikten av att utveckla progression inom programmet. Det uppfattades också som att programmet innehöll en regelrätt statsvetenskaplig termin (den första obligatoriska) medan resten av utbildningen enbart fokuserade på krisberedskap och säkerhet, med begränsade kopplingar mellan statsvetenskap samt de två huvudinriktningarna. Bedömarens vill påpeka möjligheterna att närmare knyta ihop inriktningen genom hela utbildningen vilket är att föredra. Till exempel skulle komparativ politik kunna diskutera krishantering med fokus på olika politiska system världen över, samtidigt som säkerhetskurser kan återknyta till generella statsvetenskapliga teorier och forskningsresultat. Detta skulle öka möjligheten för progression och sammanhang inom programmet.

Bedömarens vill även här dra uppmärksamhet till den metodologiska profilen som kurserna domineras av, och hur detta kan begränsa studenterna analytiska förmåga. Vikten av att införa ett bredare metodologisk utbud är något som vi noterar ovan. Den generella utvecklingen gällande planering, genomförande, och utvärdering inom många politikområden – och inte minst säkerhetspolitik – fokuserar allt mer på ”evidens-baserad” grund, och är då ofta baserad på kvantitativa data. Detta finns sällan representerat på grundnivå – inte ens på metodkursen - men det är en fördel om förmåga att läsa och tolka olika datamaterial också införs som en del av läskurserna.

Internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas.

Bedömarens välkomnar Försvarshögskolans generella vilja att internationalisera sina utbildningar uttryckt i studentutbyten, internationell praktik, internationella mastersprogram samt forskningsvistelser- och utbyten. Både lärare och studenter betonade vikten av internationella kontakter och möjligheter för studenter att åka iväg på praktik eller utbyte vid andra lärosäten. Utbytesavtalet med St.Andrews i Skottland betonades särskilt. Det framgick även av våra samtal med Master-studenterna att vissa av dem är så pass nöjda med kursutbudet vid FHS att de inte nödvändigtvis önskar studera utomlands. Som ett led i internationaliseringen betonade lärarna att de i största möjliga mån söker introducera sina studenter till internationell forskning i form av akademiska artiklar. Dock belystes att antalet utländska studenter som studerar vid FTS

Datum
2020-01-16

är begränsat och att man framförallt önskar utöka denna andel inom den internationella mastersutbildningen. Bedömaregruppen välkomnar detta initiativ och anser att det finns goda möjligheter för internationalisering av verksamheten mot bakgrund till FHS nyvunna universitetsstatus, dess nya doktorandutbildning samt ökad förekomst av anställda med internationell erfarenhet och bakgrund. Dock rekommenderar vi att man inom det statsvetenskapliga ämnet utarbetar en mer uttalad policy kring dessa frågor och att detta sker i samråd med de andra utbildningsenheterna vid universitetet samt rektor.

Jämställdhets- och mångfaldsperspektivet beaktas på ett tillfredsställande sätt i utbildningens utformning och genomförande.

FHS har gjort en rad generella satsningar inom jämställdhetsområdet, inte minst instiftandet av en ny Anna Lindh-professur vars uppgift är att lyfta frågor kring UNSCR 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Ett biträdande lektorat har även utlysts inom detta högaktuella område. Dessa satsningar har dock skett inom ämnet krigsvetenskap snarare än statsvetenskap, och hur dessa resurser också kan bistå dessa utbildningar bör institutionen överväga. Det är tydligt att 1325 frågor också ses som mycket viktigt och relevant inom den statsvetenskapliga utbildningen vilket framgår av materialet som bedömaregruppen har fått ta del av samt enligt intervjuer med lärare. Dessa satsningar ligger i linje med synsättet vid andra svenska lärosäten, men bedömaregruppen vill alltså påpeka att det inte tydligt framgår hur lärare inom det statsvetenskapliga ämnet söker inkorporera 1325- och andra jämställdhetsfrågor i den dagliga pedagogiska verksamheten.

Utöver detta vill vi poängtera att det inte framgick i våra intervjuer med lärare och studenter eller i vår granskning av utbildningsmaterialet hur lärare inom det statsvetenskapliga ämnet arbetar med jämställdhetsfrågor i praktiken. Diskussionen vid intervjutillfället tenderade att fokusera kring vikten av att använda både kvinnliga och manliga författare samt litteratur som berör genus och feministiska tankar om fred och säkerhet. Dock berördes inte hur lärare kan föra in jämställdhets- och mångfaldsarbetet i undervisningen ”för att på bästa möjliga sätt bidra till en jämställd, inkluderande och demokratisk inlärningsmiljö.” Vi föreslår därför att en mer uttalad policy inom detta område instiftas och föreslår att jämställdhetsfrågor diskuteras mer aktivt inom lärarlagen samt vid lärarmöten.

Vi rekommenderar även att de lärare som så önskar tar kurser i genuspedagogik vid andra lärosäten. Vidare vill vi betona att det framgick av våra samtal med både lärare och studenter att mångfald i vidare mening är något FHS strävar efter, men att studentpopulation är mycket homogen. Vi rekommenderar därför en djupgående diskussion om rekryteringsfrågor samt att studentrepresentanter deltar i mångfaldsarbetet. Detta bör ske i samförstånd med rektor och övriga enheter vid FHS.

c) Styrkor/framgångsfaktorer

Datum
2020-01-16

- Utbildningen är attraktiv för studenter, vilket innebär ett gynnsamt underlag för en god lärmiljö.
- Lärarlaget håller hög kvalitet gällande både kunskap om ämnet och pedagogisk erfarenhet.
- Utbildningen är bra kopplad till pågående forskning, aktuella händelser, och pågående policyprocesser.
- Det finns ett flertal ”goda exempel” av pedagogiska initiativ inom institutionen som kan användas för att etablera generell kvalitetshöjning.

d) Svagheter/utvecklingsområden

- Vissa delkurser har mycket begränsad bemanning, och kvaliteten på delkurser är ofta beroende av enskilda lärares engagemang.
- Institutionella strukturer för studentinflytande och jämställdhet-och-mångfald är oklara och kan eventuellt vara för underutvecklade för att möta aktuella krav för detta enligt nationella regelverk.
- Det finns begränsat utrymme för pedagogisk utveckling för individuella lärare förutom grundläggande kurser, inklusive möjligheter att vidareutveckla pedagogiken inom existerande kursutbud.
- Det saknas kunskap om alumni gällande arbetsmarknad efter examen, eller vilka delar av utbildningen som är mest relevanta – och vad som eventuellt saknas – för framtida arbetsliv.

e) Förslag på åtgärder

- En översyn av bemanningsresurser och i vilken utsträckning dessa är tillräckliga för att uppfylla kursmål och arbeta långsiktigt med förbättringar.
- Institutionen i samråd med studentrepresentanter bör diskutera och gärna etablera övergripande policy på följande områden: (a) hantering av kursvärderingar och processer för studentinflytande, och (b) hur jämställdhet-och-mångfaldsmål kan integreras i samtliga delar av utbildningen.
- Genomföra en alumni-undersökning samt undersöka möjligheter att använda erfarenheter från dessa till stöd för kursutveckling, undervisning, och i administration av praktikterminer.
- Etablera tydligare samarbeten med andra lärosäten gällande möjligheter till pedagogisk utveckling och gärna uppmuntra interna pedagogiska seminarier och utvecklingsprojekt. Relevanta resurser måste också erbjudas i samband med detta.
- Fortsätta det pågående arbetet med att säkerställa progression mellan olika nivåer, integrering av statsvetenskap och säkerhetspolitik/krisberedskap i större utsträckning, och möjlig breddning av de typer av analyser och metoder som diskuteras inom utbildningen.

f) Omdöme utbildningens kvalitet:

Datum
2020-01-16

- Tillfredsställande**
- Behov av utveckling**